T083 TKL 1 (32) 1509 Luận Đại Trí Độ 13.Giải Thích Nguyện Thế Giới của Phật

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ

QUYEÅN 7

13-GIAÛI THÍCH NGUYEÄN THEÁ GIÔÙI CUÛA PHAÄT

KINH: Nguyeän laõnh thoï voâ löôïng theá giôùi cuûa chö Phaät. LUAÄN: Caùc Boà-taùt thaáy caùc theá giôùi cuûa Phaät trang nghieâm voâ löôïng, phaùt caùc lôøi nguyeän: Coù theá giôùi Phaät hoaøn toaøn khoâng coù caùc khoå, cho ñeán khoâng coù teân ba ñöôøng aùc. Boà-taùt thaáy roài töï phaùt nguyeän: “Khi ta thaønh Phaät, theá giôùi ta khoâng coù caùc khoå, cho ñeán khoâng coù ba ñöôøng aùc, cuõng seõ nhö vaäy”. Coù theá giôùi Phaät trang nghieâm baèng baûy baùu, ngaøy ñeâm thöôøng coù aùnh saùng thanh tònh, maëc daàu khoâng coù maët trôøi maët traêng. Boà-taùt beøn phaùt nguyeän: “Khi ta thaønh Phaät, theá giôùi ta thöôøng coù aùnh saùng thanh tònh cuõng seõ nhö vaäy”. Coù theá giôùi Phaät, heát thaûy chuùng sanh ñeàu thöïc haønh möôøi thieän, coù ñaïi trí tueä, y phuïc aåm thöïc nghó ñeán lieàn coù, beøn phaùt nguyeän: “Khi ta thaønh Phaät, chuùng sanh trong quoác ñoä ta, y phuïc aåm thöïc cuõng seõ nhö vaäy”. Coù theá giôùi Phaät thuaàn caùc vò Boà-taùt, saéc thaân nhö Phaät, vôùi ba möôi hai töôùng toát, aùnh saùng chieáu suoát, cho ñeán khoâng coù teân Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, cuõng khoâng coù nöõ nhaân. Heát thaûy ñeàu thöïc haønh Phaät ñaïo thaâm dieäu, du haønh ñeán möôøi phöông giaùo hoùa heát thaûy, beøn phaùt nguyeän: “Khi ta thaønh Phaät, chuùng sanh trong quoác ñoä ta cuõng seõ nhö vaäy”. Nhö vaäy v.v... voâ löôïng theá giôùi Phaät ñuû thöù trang nghieâm, Boà-taùt nguyeän ñeàu ñöôïc caû; vì vaäy neân goïi laø nguyeän thoï voâ löôïng theá giôùi Phaät. Hoûi: Caùc Boà-taùt haïnh nghieäp thanh tònh, thì töï ñöôïc quaû baùo thanh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 381

tònh, vì sao caàn phaûi laäp nguyeän roài sau môùi ñöôïc? Cuõng nhö nhaø noâng ñöôïc luùa, haù laïi chôø öôùc nguyeän? Ñaùp: Laøm phöôùc maø khoâng coù öôùc nguyeän thì khoâng coù muïc tieâu, vì coù nguyeän daãn loái môùi thaønh töïu ñöôïc. Thí nhö vaøng naáu chaûy, tuøy theo thôi vaøng cheá taïo, vaøng khoâng nhaát ñònh. Nhö Phaät daïy: Coù moät ngöôøi tu ñöôïc moät ít phöôùc boá thí, moät ít phöôùc trì giôùi, maø khoâng bieát phaùp Thieàn ñònh, theá nhöng khi nghe noùi trong loaøi ngöôøi coù keû giaøu vui, taâm thöôøng nieäm töôûng, tham aùi, nguyeän öôùc khoâng boû, neân sau khi meänh chung sanh laøm ngöôøi giaøu vui. Laïi coù ngöôøi tu moät ít phöôùc boá thí, moät ít phöôùc trì giôùi, maø khoâng bieát phaùp Thieàn ñònh, theá nhöng khi nghe noùi coù caùc coõi Trôøi: Töù-Thieân-vöông thieân, Tam-thaäp-tam Thieân, Daï-ma thieân, Ñaâu-suaát-ñaø Thieân, Hoùa-laïc Thieân, Tha-hoùa-töï-taïi Thieân, taâm thöôøng nguyeän öôùc, neân khi meänh chung, ñeàu ñöôïc sinh leân coõi aáy. Ñoù laø ñeàu do nguyeän löïc maø ñöôïc. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, tu theo lôøi nguyeän "tònh quoác ñoä", vaäy sau môùi thaønh; vì vaäy neân bieát nhaân nguyeän maø ñöôïc thoï quaû baùo thuø thaéng. Laïi nöõa, trang nghieâm Phaät ñoä laø vieäc lôùn, chæ tu haønh coâng ñöùc khoâng theå thaønh ñöôïc, phaûi caàn coù nguyeän löïc; cuõng nhö söùc boø tuy hay keùo xe, nhöng phaûi coù ngöôøi caàm cöông môùi coù choã ñeán. Nguyeän "thanh tònh quoác ñoä" cuõng nhö vaäy, phöôùc nhö xe boø; nguyeän nhö ngöôøi caàm cöông. Hoûi: Neáu khoâng phaùt nguyeän, khoâng ñöôïc phöôùc ö? Ñaùp: Tuy ñöôïc nhöng khoâng baèng coù nguyeän: Nguyeän thöôøng giuùp cho phöôùc, thöôøng nhôù nghó vieäc laøm, phöôùc ñöùc ñöôïc taêng tröôûng. Hoûi: Neáu phaùt nguyeän maø ñöôïc quaû baùo, thì nhö ngöôøi laøm möôøi nghieäp aùc, khoâng nguyeän sanh ñòa nguïc, chaéc cuõng khoâng bò quaû baùo ñòa nguïc? Ñaùp: Toäi phöôùc tuy coù quaû baùo nhaát ñònh, nhöng ngöôøi coù phaùt nguyeän, tu moät ít phöôùc maø nhôø coù nguyeän löïc, neân ñöôïc quaû baùo lôùn. Nhö tröôùc noùi, trong khi maéc quaû baùo khoå, maø heát thaûy chuùng sanh ñeàu nguyeän ñöôïc vui, chöù khoâng ai nguyeän ñöôïc khoå, theá neân khoâng nguyeän sanh ñòa nguïc; vì vaäy neân phöôùc thì coù voâ löôïng baùo maø toäi thì höõu löôïng. Coù ngöôøi noùi: "Toäi lôùn nhaát thì ñoïa A-tyø ñòa nguïc, thoï baùo moät kieáp. Phuùc to nhaát thì sanh leân Phi-höõu-töôûng-phi-voâ-töôûng-xöù, thoï baùo trong taùm vaïn ñaïi kieáp. Caùc Boà-taùt nguyeän thanh tònh theá giôùi, cuõng voâ löôïng kieáp, nhaäp ñaïo ñöôïc Nieát-baøn", aáy laø thöôøng, laïc. Hoûi: Nhö trong phaåm Neâ-leâ (Ñòa nguïc) noùi: Toäi huûy baùng Baùt-nhaõ

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 382

Ba-la-maät, bò ôû trong ñòa nguïc phöông naøy cho ñeán kieáp taän, laïi ñeán trong ñòa nguïc phöông khaùc, theá vì sao ôû ñaây noùi ñeán toäi to nhaát thoï baùo chæ trong moät kieáp? Ñaùp: Phaät phaùp vì chuùng sanh neân coù hai ñaïo giaùo hoùa: Moät laø Phaät ñaïo, hai laø Thanh-vaên ñaïo. Trong Thanh-vaên ñaïo, ngöôøi taïo toäi nguõ nghòch, Phaät noùi hoï chòu ñòa nguïc moät kieáp; trong Boà-taùt ñaïo, ngöôøi phaù Phaät phaùp, thì noùi hoï ôû phöông naøy kieáp taän laïi ñeán phöông khaùc chòu voâ löôïng toäi. Trong phaùp Thanh-vaên, phöôùc to nhaát thoï baùo taùm vaïn kieáp; trong Boà-taùt ñaïo, phöôùc lôùn nhaát thoï baùo voâ löôïng A-taêng-kyø kieáp;

vì vaäy neân phöôùc ñöùc caàn coù nguyeän. AÁy laø nguyeän thoï voâ löôïng theá giôùi chö Phaät. KINH: Nieäm voâ löôïng Phaät ñoä, chö Phaät tam muoäi, thöôøng hieän tröôùc maët. LUAÄN: Voâ löôïng Phaät ñoä laø caùc Phaät ñoä trong möôøi phöông. Nieäm Phaät tam muoäi laø thöôøng laáy taâm vaø maét thaáy möôøi phöông ba ñôøi caùc ñöùc Phaät nhö hieän ôû tröôùc maët Hoûi: Sao goïi laø nieäm Phaät tam muoäi? Ñaùp: Nieäm Phaät tam muoäi coù hai: 1- Trong phaùp Thanh vaên, ñoái vôùi moät Phaät thaân, taâm vaø maét thaáy ôû khaép möôøi phöông. 2- Trong Boà-taùt ñaïo, nieäm ba ñôøi Phaät möôøi phöông chö Phaät ôû trong voâ löôïng Phaät ñoä; vì vaäy neân noùi nieäm voâ löôïng Phaät ñoä, chö Phaät tam muoäi, thöôøng hieän ôû tröôùc. Hoûi: Nhö Boà-taùt tam muoäi coù chuûng chuûng voâ löôïng, sao chæ taùn thaùn Boà-taùt aáy ñöôïc nieäm Phaät tam muoäi hieän ôû tröôùc maët? Ñaùp: Vì Boà-taùt aáy nieäm Phaät neân ñöôïc vaøo trong Phaät ñaïo, vì vaäy neân nieäm Phaät tam muoäi thöôøng hieän ôû tröôùc. Laïi nöõa, nieäm Phaät tam muoäi hay tröø caùc thöù phieàn naõo vaø toäi chöôùng ñôøi tröôùc. Caùc thöù tam muoäi khaùc coù thöù tröø ñöôïc daâm khoâng theå tröø ñöôïc saân, coù thöù tröø ñöôïc saân khoâng theå tröø ñöôïc daâm, coù thöù tröø ñöôïc si khoâng theå tröø ñöôïc daâm, saân, coù thöù tröø ñöôïc ba ñoäc khoâng tröø ñöôïc toäi ñôøi tröôùc; coøn nieäm Phaät tam muoäi naøy tröø ñöôïc taát caû caùc phieàn vaø caùc toäi. Laïi nöõa, nieäm Phaät tam muoäi coù ñaïi phuùc ñöùc, coù theå ñoä sanh. Caùc Boà-taùt aáy muoán ñoä chuùng sanh, caùc tam muoäi khaùc khoâng baèng phuùc ñöùc cuûa nieäm Phaät tam muoäi naøy, coù theå choùng heát caùc toäi. Nhö noùi: Xöa coù naêm traêm khaùch buoân, vaøo bieån tìm chaâu baùu, gaëp Ngö-vöông Ma-giaø-la haû mieäng, nöôùc bieån chaûy vaøo trong ñoù, thuyeàn ñi raát mau, saép troâi daït vaøo mieäng Ngö-vöông; thuyeàn sö hoûi ngöôøi ôû treân laàu?

“Ngöôi thaáy gì?” Ñaùp: “Thaáy ba maët trôøi xuaát hieän, nuùi baïc la lieät, nöôùc chaûy doàn ñeán nhö vaøo hang lôùn”. Thuyeàn sö noùi: “Ngö-vöông Ma-giaø- la aáy haû mieäng, moät maët trôøi laø thaät, hai maët trôøi kia laø hai maét cuûa caù, nuùi baïc laø raêng cuûa caù, nöôùc chaûy gaáp ñeán laø vaøo mieäng caù. Chuùng ta thoâi xong ñôøi roài! Vaäy ai naáy ñeàu phaûi caàu xin caùc thieân thaàn cöùu vôùt”. Khi aáy moïi ngöôûi ñeàu lo caàu vieäc ñoù maø vaãn khoâng thaáy ích gì. Baáy giôø ôû ñoù coù Öu-baø-taéc thoï nguõ giôùi, noùi vôùi moïi ngöôøi: “Chuùng ta haõy cuøng xöng nieäm “Nam Moâ Phaät”, Phaät laø ñaáng Voâ thöôïng, hay cöùu vôùt khoå aùch”. Töùc thôøi ai naáy ñeàu nhaát taâm xöng “Nam Moâ Phaät”. Chuyeän veà caù aáy, ñôøi tröôùc noù laø ñeä töû phaù giôùi cuûa Phaät, ñöôïc trí tuùc maïng, khi nghe xöng tieáng Phaät, taâm töï hoái ngoä, lieàn ngaäm mieäng laïi, ngöôøi treân thuyeàn ñöôïc thoaùt. Chæ nhôø nieäm Phaät maø tröø ñöôïc troïng toäi, thoaùt khoûi caùc khoå aùch, huoáng gì nieäm Phaät tam muoäi. Laïi nöõa, Phaät laø Phaùp vöông, Boà-taùt laø Phaùp töôùng, chæ coù Phaät Theá Toân ñöôïc toân troïng vì theá neân thöôøng nieäm Phaät. Laïi nöõa, thöôøng nieäm Phaät, ñöôïc caùc thöù coâng ñöùc lôïi laïc, cuõng nhö ñaïi thaàn, ñaëc bieät mong aân suûng maø thöôøng nieäm ñeán chuû. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, bieát caùc thöù coâng ñöùc vaø voâ löôïng trí tueä ñeàu töø

nôi Phaät maø ñöôïc; vaø bieát aân Phaät raát naëng neân thöôøng nieäm Phaät. OÂng hoûi vì sao thöôøng nieäm Phaät, maø khoâng thöïc haønh caùc tam muoäi khaùc? Nay noùi thöôøng nieäm, cuõng khoâng noùi laø khoâng thöïc haønh caùc tam muoäi khaùc; vì thöïc haønh nieäm Phaät tam muoäi nhieàu cho neân noùi laø thöôøng nieäm. Laïi nöõa, tröôùc tuy noùi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc tam muoäi maø chöa noùi nieäm Phaät tam muoäi, cho neân nay noùi. KINH: Hay khuyeán thænh voâ löôïng chö Phaät. LUAÄN: Khuyeán thænh coù hai: Moät laø luùc Phaät môùi thaønh ñaïo, Boà- taùt ngaøy ñeâm saùu thôøi leã thænh, baøy vai aùo beân phaûi, chaáp tay noùi: "Voâ löôïng chö Phaät trong möôøi phöông coõi Phaät, luùc môùi Thaønh ñaïo, chöa Chuyeån phaùp luaân, toâi teân ... kính thænh heát thaûy chö Phaät, vì chuùng sanh chuyeån xe phaùp, ñoä thoaùt heát thaûy"... Hai laø luùc chö Phaät muoán xaû boû voâ löôïng thoï maïng ñeå vaøo Nieát-baøn, Boà-taùt cuõng ñeâm ba thôøi, ngaøy ba thôøi, baøy vai aùo beân phaûi, chaáp tay noùi: "Voâ löôïng chö Phaät trong möôøi phöông coõi Phaät, toâi teân... thænh Phaät truï laâu ôû theá gian voâ löôïng soá kieáp, ñeå ñoä thoaùt heát thaûy, lôïi ích chuùng sanh", aáy goïi laø thöôøng khuyeán thænh voâ löôïng chö Phaät. Hoûi: Theo leä cuûa chö Phaät, haún laø phaûi thuyeát phaùp, roäng ñoä chuùng sanh. Leõ aáy töï noù phaûi nhö vaäy, côù sao laïi caàn phaûi thænh, neáu chö Phaät

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 384

ôû tröôùc maët thôøi coù theå thænh ñöôïc, coøn nay nhö Phaät trong möôøi phöông voâ löôïng coõi Phaät, maét cuõng khoâng thaáy ñöôïc, laøm sao maø thænh? Ñaùp: Chö Phaät tuy haún phaûi thuyeát phaùp khoâng ñôïi ngöôøi khuyeán thænh, nhöng ai thænh cuõng ñöôïc phöôùc, nhö Ñaïi quoác vöông, tuy ñöôïc nhieàu ñoà aên ngon, maø coù ngöôøi thænh môøi chaéc ñöôïc aân phöôùc, ñeå ghi nhaän taâm ngöôøi kia vaäy. Laïi nhö taâm töø nieäm töôûng chuùng sanh, khieán ñöôïc an laïc, chuùng sanh tuy khoâng ñöôïc gì, nhöng ngöôøi nieäm töôûng ñöôïc phöôùc raát lôùn. Thænh Phaät thuyeát phaùp cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, coù caùc ñöùc Phaät, khoâng coù ai thænh, beøn nhaäp Nieát-baøn maø khoâng thuyeát phaùp. Nhö trong kinh Phaùp Hoa, ñöùc Theá Toân Ña Baûo, vì khoâng coù ngöôøi thænh, beøn vaøo Nieát-baøn. Veà sau, hoùa thaân Phaät vaø Thaùp baûy baùu, vì ñeå laøm chöùng vieäc noùi kinh Phaùp Hoa, maø xuaát hieän cuøng moät laàn. Cuõng nhö Phaät Tu-phieán-ña, vì baûn haïnh cuûa ñeä töû chöa thuaàn thuïc, neân boû maø vaøo Nieát-baøn, löu laïi hoùa Phaät moät kieáp ñeå ñoä chuùng sanh. Nay Ñöùc Thích-ca Vaên Phaät sau khi ñaéc ñaïo naêm möôi baûy ngaøy, im laëng khoâng thuyeát phaùp, töï noùi: "Phaùp cuûa Ta saâu xa khoù hieåu khoù bieát. Heát thaûy chuùng sanh bò raøng buoäc theo phaùp theá gian khoâng theå hieåu ñöôïc, chaúng baèng Ta im laëng vaøo Nieát-baøn laø vui". Baáy giôø caùc Boà-taùt vaø Thích-ñeà-hoaøn-nhôn (trôøi Ñeá-thích), Phaïm- thieân vöông chö Thieân, chaáp tay thænh leã, thænh Phaät vì chuùng sanh, baét ñaàu Chuyeån phaùp luaân. Phaät im laëng nhaän lôøi. Sau ñoù Ngaøi ñi ñeán trong röøng Nai thuoäc thaønh Ba-la-naïi Chuyeån phaùp luaân. Nhö vaäy, sao noùi thænh Phaät khoâng coù ích chi? Laïi nöõa, Phaät phaùp xem chuùng sanh ñeàu bình ñaúng, khoâng quyù khoâng tieän, khoâng khinh, khoâng troïng. Coù ngöôøi thænh thì Ngaøi

vì lôøi thænh aáy maø thuyeát phaùp cho hoï. Tuy chuùng sanh khoâng thaáy Phaät, maø Phaät thöôøng thaáy taâm chuùng sanh, cuõng nghe lôøi hoï thænh. Giaû söû chö Phaät khoâng nghe khoâng thaáy, ngöôøi thænh Phaät cuõng coù phöôùc ñöùc, huoáng gì Phaät ñeàu nghe thaáy, maø thænh Phaät laïi khoâng ích sao? Hoûi: Ñaõ bieát thænh Phaät laø coù ích, vì sao chæ thænh coù hai vieäc? Ñaùp: Caùc vieäc khaùc khoâng caàn thænh, hai vieäc naøy môùi thieát yeáu phaûi thænh, neáu khoâng thænh maø Phaät töï thuyeát, seõ coù boïn ngoaïi ñaïo noùi: "Theå ñaïo thöôøng ñònh, côù sao luyeán aùi nôi phaùp, ña ngoân ña söï?" Vì vaäy neân caàn coù thænh môùi thuyeát. Hoaëc coù ngöôøi noùi: "Neáu bieát caùc phaùp töôùng thì khoâng neân ham soáng, truï laâu ôû theá gian, neân sôùm vaøo Nieát-baøn". Vì vaäy neân caàn coù thænh.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 385

Hoaëc khoâng thöa thænh maø thuyeát, ngöôøi ta seõ noùi Phaät luyeán aùi phaùp, muoán cho ngöôøi ta bieát, neân phaûi ñöïi ngöôøi ta thöa thænh môùi Chuyeån phaùp luaân. Caùc haøng ngoaïi ñaïo töï ñaém tröôùc vaøo phaùp, hoaëc thöa thænh, hoaëc khoâng thöa thænh, vaãn töï noùi phaùp cho ngöôøi; coøn Phaät ñoái vôùi phaùp khoâng aùi tröôùc, maø vì thöông xoùt chuùng sanh neân coù thænh Phaät thuyeát, Phaät môùi vì hoï thuyeát. Chö Phaät khoâng do khoâng thöa thænh maø baét ñaàu Chuyeån phaùp luaân, nhö keä noùi: Phaät noùi caùi gì thaät, Caùi gì laø baát thaät, Thaät cuøng vôùi baát thaät, Caû hai ñeàu khoâng thaät. Chaân thaät töôùng nhö vaäy, Khoâng hyù luaän caùc phaùp, Vì thöông xoùt chuùng sanh, Phöông tieän Chuyeån phaùp luaân. Laïi nöõa, neáu khoâng thöa thænh maø Phaät töï thuyeát phaùp, aáy laø töï hieån baøy choã töï chaáp tröôùc phaùp, taát phaûi ñaùp möôøi boán vaán naïn. Nay chö Thieân thænh maø Phaät thuyeát phaùp, chæ vì ñoaïn khoå, giaø, beänh, cheát, khoâng vì hyù luaän cho neân Phaät khoâng ñaùp möôøi boán vaán naïn, maø khoâng loãi; vì nhaân duyeân aáy, neân caàn coù thænh môùi Chuyeån phaùp luaân. Laïi nöõa, Phaät sanh ôû trong loaøi ngöôøi, duøng theo phaùp cuûa baäc ñaïi nhaân, tuy coù taâm ñaïi bi, nhöng khoâng thænh thì khoâng noùi. Neáu khoâng thænh maø noùi, ngoaïi ñaïo seõ cheâ; vì vaäy neân ban ñaàu caàn phaûi coù thænh. Laïi nöõa, haøng ngoaïi ñaïo toân thôø Phaïm thieân, nay Phaïm thieân töï thænh Phaät, thì ngoaïi ñaïo seõ taâm phuïc. Laïi nöõa, pheùp Boà-taùt ngaøy ba thôøi, ñeâm ba thôøi, thöôøng haønh ba vieäc: 1- Saùng sôùm baøy vai aùo beân phaûi, chaép tay leã möôøi phöông Phaät noùi: "Toâi teân ... hoaëc ñôøi nay, hoaëc ñôøi quaù khöù trong voâ löôïng kieáp thaân, khaåu, yù taïo toäi aùc nghieäp, xin saùm hoái tröôùc Phaät hieän taïi trong möôøi phöông, nguyeän ñöôïc dieät tröø, khoâng laøm trôû laïi; tröa, chieàu vaø ñeâm ba thôøi cuõng nhö vaäy. 2- Nghó ñeán coâng ñöùc sôû haønh cuûa chö Phaät trong ba ñôøi möôøi phöông, vaø coâng ñöùc cuûa chuùng ñeä töû Phaät, maø tuøy hyû khuyeán trôï. 3- Khuyeán thænh caùc ñöùc Phaät hieän taïi trong möôøi phöông, baét ñaàu Chuyeån phaùp luaân vaø thænh chö Phaät truï laâu ôû theá gian voâ löôïng kieáp, ñeå ñoä thoaùt heát thaûy. Boà-taùt thöïc haønh ba vieäc aáy, coâng ñöùc voâ löôïng, daàn daàn ñöôïc gaàn

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 386

Phaät; vì vaäy neân caàn khuyeán thænh. KINH: Hay ñoaïn caùc thöù kieán, trieàn vaø caùc phieàn naõo. LUAÄN: Kieán coù hai: Moät laø thöôøng, hai laø ñoaïn. Thöôøng kieán laø thaáy naêm aám thöôøng, taâm tin nhaän, vui thích. Ñoaïn kieán laø thaáy naêm aám ñoaïn, taâm tin nhaän, vui thích. Heát thaûy chuùng sanh, phaàn nhieàu rôi vaøo trong hai kieán ñoù. Boà-taùt töï döùt hai kieán ñoù, cuõng tröø hai kieán cho heát thaûy chuùng sanh, khieán ôû vaøo Trung ñaïo. Laïi coù hai kieán: Höõu kieán vaø Voâ kieán. Laïi coù ba kieán: Heát thaûy phaùp ñeàu chaáp nhaän, heát thaûy phaùp ñeàu khoâng chaáp nhaän, heát thaûy cuõng chaáp nhaän cuõng khoâng chaáp nhaän. Laïi coù boán kieán laø chaáp theá gian thöôøng, theá gian voâ thöôøng, theá gian cuõng thöôøng cuõng voâ thöôøng, theá gian cuõng phi thöôøng cuõng phi voâ thöôøng. Hoaëc chaáp ngaõ vaø theá gian höõu bieân, voâ bieân, cuõng höõu bieân cuõng voâ bieân, cuõng phi höõu bieân cuõng phi voâ bieân. Hoaëc chaáp coù keû sau khi cheát nhö ñi, coù keû sau khi cheát khoâng nhö ñi, coù keû sau khi cheát nhö ñi khoâng nhö ñi, coù keû sau khi cheát cuõng chaúng nhö ñi cuõng chaúng khoâng nhö ñi. Laïi coù naêm kieán laø thaân kieán, bieân kieán, taø kieán, kieán thuû, giôùi caám thuû. Nhö vaäy v.v... caùc thöù kieán chaáp, cho ñeán saùu möôi hai kieán ñeàu döùt heát. Caùc kieán nhö vaäy, do caùc thöù nhaân duyeân sanh, caùc thöù trí moân quaùn saùt, hoaëc ôû beân caùc baäc Thaày nghe ñöôïc. Caùc thöù töôùng nhö vaäy, coù theå laøm nhaân cho caùc kieát söû, ñem ñeán moïi thöù khoå cho chuùng sanh, aáy goïi laø caùc thöù kieán. Nghóa chöõ kieán sau seõ noùi roäng. Trieàn laø möôøi trieàn: Saân, giaáu toäi, nguû say, nguû gaät, giôõn côït, dao ñoäng, khoâng taøm, khoâng quyù, xan tham, taät ñoá. Laïi nöõa, heát thaûy phieàn naõo troùi buoäc taâm, ñeàu goïi laø trieàn. Phieàn naõo laø thöù coù theå khieán taâm phieàn muoän, vì coù theå naõo loaïn taâm neân goïi laø phieàn. Phieàn naõo coù hai: Laø ñaém tröôùc ôû beân trong vaø ñaém tröôùc ôû beân ngoaøi. Thöù ñaém tröôùc ôû beân trong laø naêm kieán, nghi, maïn v.v... Thöù ñaém tröôùc ôû beân ngoaøi laø daâm, saân v.v... voâ minh chung caû trong laãn ngoaøi. Laïi coù naêm thöù kieát, moät thuoäc aùi vaø moät thuoäc kieán. Laïi coù ba thöù, moät thuoäc daâm, moät thuoäc saân vaø moät thuoäc si, aáy goïi laø phieàn naõo. Trieàn, coù ngöôøi noùi möôøi trieàn, coù ngöôøi noùi naêm traêm trieàn. Phieàn naõo laø heát thaûy kieát söû. Kieát coù chín, söû coù baûy, hieäp thaønh chín möôi taùm kieát. Nhö Ca-chieân-dieân, ôû trong A-tyø-ñaøm nghóa, noùi:

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 7 387

Möôøi trieàn vaø chín möôi taùm kieát laø moät traêm leû taùm phieàn naõo. Trong A-tyø-ñaøm cuûa Ñoäc töû thì soá kieát söû cuõng ñoàng, coøn trieàn coù naêm traêm. Caùc phieàn naõo nhö vaäy, Boà-taùt duøng moïi phöông tieän ñeå töï döùt, cuõng coù phöông tieän khoân kheùo döùt caùc phieàn naõo cho ngöôøi khaùc. Nhö luùc Phaät taïi theá, coù ba anh em nhaø noï nghe ôû nöôùc Tyø-gia-ly coù ngöôøi kyõ nöõ teân Yeâm-la-baø-lî, ôû thaønh Xaù-baø-ñeà coù ngöôøi kyõ nöõ teân Tu-maïn-na, ôû thaønh Vöông-xaù coù ngöôøi kyõ nöõ teân Öu-baùt-la-ban-na. Caû ba ngöôøi sau khi

nghe ngöôøi ta ca ngôïi ba ngöôøi con gaùi ñoan chaùnh khoâng ai baèng, thì ngaøy ñeâm nghó nhôù, taâm ñaém ñuoái khoâng rôøi, beøn ôû trong moäng thaáy cuøng haønh söï, khi thöùc daäy suy nghó: “Ngöôøi con gaùi kia khoâng ñeán, ta cuõng khoâng ñi, maø sao daâm söï ñöôïc thaønh?” Nhaân ñoù maø tænh ngoä: “Heát thaûy caùc phaùp ñeàu nhö vaäy chaêng?” Lieàn ñi ñeán choã Boà-taùt Baït-ñaø-ba-la hoûi vieäc aáy. Baït-ñaø-ba-la ñaùp: “Caùc phaùp thaät nhö vaäy, ñeàu töø taâm nieäm sanh”. Nhö vaäy, caùc thöù, vì ba ngöôøi aáy maø phöông tieän kheùo noùi caùc phaùp Khoâng. Khi aáy, ba ngöôøi lieàn chöùng ñöôïc A-beä-baït-trí. Caùc Boà-taùt aáy cuõng nhö vaäy, vì caùc chuùng sanh maø duøng caùc caùch kheùo leùo thuyeát phaùp, döùt caùc kieán, trieàn, phieàn naõo cho hoï. AÁy goïi laø hay ñoaïn caùc kieán, trieàn vaø caùc phieàn naõo. KINH: Du hyù vaø xuaát sanh traêm ngaøn tam muoäi. LUAÄN: Caùc Boà-taùt taâm Thieàn ñònh ñieàu hoøa, coù trí tueä thanh tònh vaø caùc phöông tieän neân hay xuaát sanh caùc thöù Tam muoäi. Theá naøo laø Tam muoäi? Thieän taâm truï moät choã khoâng dao ñoäng, aáy goïi laø Tam muoäi. Laïi coù ba thöù Tam muoäi: Coù giaùc coù quaùn, khoâng giaùc coù quaùn, khoâng giaùc khoâng quaùn. Laïi coù boán thöù Tam muoäi: Tam muoäi heä thuoäc Duïc giôùi, Tam muoäi heä thuoäc Saéc giôùi, Tam muoäi heä thuoäc Voâ saéc giôùi, Tam muoäi khoâng heä thuoäc. Trong aáy ñöôïc duøng ñeán laø Boà-taùt tam muoäi. Nhö tröôùc noùi, ñoái vôùi Phaät tam muoäi chöa ñöôïc vieân maõn, phaûi sieâng haønh sieâng tu, neân noùi laø hay phaùt sanh. Hoûi: Boà-taùt vì sao xuaát sanh vaø daïo chôi trong naêm ngaøn Tam muoäi aáy? Ñaùp: Chuùng sanh voâ löôïng, taâm haïnh chaúng ñoàng, coù keû lôïi caên coù keû ñoän caên, ñoái vôùi caùc kieát söû, coù daøy coù moûng. Theá neân Boà-taùt thöïc haønh traêm ngaøn Tam muoäi ñeå döùt traàn lao cho hoï, cuõng nhö muoán laøm cho ngöôøi ngheøo trôû neân giaøu to, thì phaûi chuaån bò caùc thöù taøi vaät, taát caû ñöôïc ñaày ñuû vaäy sau môùi coù theå cöùu vôùt ngöôøi ngheøo. Laïi nhö ngöôøi muoán trò beänh cho moïi ngöôøi, thì phaûi chuaån bò caùc thöù thuoác vaäy sau

môùi trò ñöôïc. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, muoán roäng ñoä chuùng sanh neân thöïc haønh caùc thöù Tam muoäi. Hoûi: Chæ neân xuaát sanh caùc thöù Tam muoäi aáy, côù gì laïi daïo chôi trong ñoù? Ñaùp: Taâm Boà-taùt xuaát sanh caùc Tam muoäi, laïi vui thích ra vaøo töï taïi neân goïi laø chôi, chöù khoâng phaûi loái chôi giôõn theo aùi kieát. Hyù (chôi giôõn) töùc laø töï taïi, nhö sö töû giöõa baày nai, töï taïi khoâng sôï neân goïi laø hyù. Caùc Boà-taùt aáy ñoái vôùi caùc tam muoäi coù söùc töï taïi, hay ra hay vaøo cuõng nhö vaäy. Caùc ngöôøi khaùc ñoái vôùi Tam muoäi, coù theå töï taïi vaøo maø khoâng theå töï taïi truù, vaø töï taïi ra; coù theå töï taïi truù, khoâng theå töï taïi vaøo, töï taïi ra; coù theå töï taïi ra, khoâng theå töï taïi truù, töï taïi vaøo; coù theå töï taïi vaøo, töï taïi truù, khoâng theå töï taïi ra; coù theå töï taïi truù, töï taïi ra, khoâng theå töï taïi vaøo. Boà-taùt aáy coù theå töï taïi ñuû ba caùch, neân noùi laø du hyù vaø xuaát sanh traêm ngaøn Tam muoäi. KINH: Caùc Boà-taùt thaønh töïu voâ löôïng caùc thöù coâng ñöùc nhö vaäy. LUAÄN: Caùc Boà-taùt aáy thaønh töïu voâ löôïng coâng ñöùc nhö vaäy, laø caùc Boà-taùt coäng truù vôùi Phaät. Muoán taùn

thaùn coâng ñöùc kia, traûi voâ löôïng öùc kieáp, khoâng theå cuøng taän; vì vaäy neân noùi thaønh töïu voâ löôïng coâng ñöùc. KINH: Caùc ngaøi teân laø Boà-taùt Kieàn-ñaø-la, Boà-taùt Laït-na-na-giaø-la, Boà-taùt Ñaïo sö, Boà-taùt Na-la-ñaït, Boà-taùt Tinh-Ñaéc, Boà-taùt Thuûy-Thieân, Boà-taùt Chuû Thieân, Boà-taùt Ñaïi-YÙ, Boà-taùt Ích-YÙ, Boà-taùt Taêng-yù, Boà-taùt Baát-Hö-Kieán, Boà-taùt Thieän-Taán, Boà-taùt Theá Thaéng, Boà-taùt Thöôøng Caàn, Boà-taùt Baát-Xaû-Tinh-Taán, Boà-taùt Nhaät-Taïng, Boà-taùt Baát-Khuyeán- YÙ, Boà-taùt Quaùn-Theá-AÂm, Boà-taùt Vaên-Thuø-Sö-Lôïi , Boà-taùt Chaáp-Baûo- AÁn, Boà-taùt Thöôøng-Cöû-Thuû, Boà-taùt Di-Laëc … Voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc na-do-tha caùc ñaïi Boà-taùt nhö vaäy ñeàu laø baäc boå xöù keá thöøa Toân vò. LUAÄN: Caùc Boà-taùt nhö vaäy cuøng truù vôùi Phaät ôû trong nuùi Kyø-xaø- quaät thaønh Vöông-xaù. Hoûi: : Caùc Boà-taùt nhö vaäy raát nhieàu, vì sao chæ keå teân hai möôi hai vò Boà-taùt? Ñaùp: Caùc Boà-taùt coù voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc, khoâng theå noùi heát, neáu noùi heát thì vaên töï khoâng cheùp ñuû. Trong ñaây Boà-taùt coù hai haïng laø cö gia vaø xuaát gia. Möôøi saùu Boà-taùt nhö Thieän thuû v.v… laø Boà-taùt cö gia. Baït-ñaø-baø-la laø Boà-taùt cö gia, ngöôøi cuõ ôû thaønh Vöông-xaù. Boà-taùt Vöông töû Baûo-Tích laø ngöôøi nöôùc Tyø-xaù-ly. Boà-taùt tröôûng giaû töû Tinh-Ñaéc laø ngöôøi nöôùc Chieâm-ba. Boà-taùt cö só Ñaïo Sö laø ngöôøi Xaù-baø-ñeà. Boà-taùt Baø la moân Na la ñaït nöôùc Di-theá-la, Boà-taùt Öu baø taéc. Thuûy Thieân, Boà-

taùt Dieäu-Ñöùc, Töø Thò v.v… laø Boà-taùt xuaát gia. Boà-taùt Quaùn Theá AÂm v.v… töø coõi Phaät phöông khaùc ñeán. Neáu noùi cö gia laø ñaõ goàm heát thaûy Boà-taùt cö gia. Noùi Boà-taùt xuaát gia, Boà-taùt phöông khaùc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Boà-taùt Thieän Thuû coù gì thuø thaéng maø keå ra tröôùc heát? Neáu vì lôùn neân keå tröôùc, thì neân keå ñeán Boà-taùt Bieán-caùt, Quaùn Theá AÂm, Ñaéc Ñaïi Theá Chí v.v… Neáu vì nhoû neân keå tröôùc, thì neân keå caùc Boà-taùt nhuïc thaân sô phaùt yù (taâm)? Ñaùp: Khoâng vì lôùn, khoâng vì nhoû, maø vì Boà-taùt Thieän Thuû laø ngöôøi cuõ cuûa thaønh Vöông-xaù, lôùn hôn caû trong haøng Boà-taùt Baïch y. Phaät ôû thaønh Vöông-xaù, muoán thuyeát Baùt-nhaõ Ba-la-maät, vì vaäy neân noùi ñeán Thieän Thuû tröôùc heát. Laïi nöõa, Boà-taùt Thieän Thuû coù voâ löôïng caùc thöù coâng ñöùc, nhö trong Ban-chaâu tam muoäi, Phaät töï hieän ra ôû tröôùc taùn thaùn coâng ñöùc kia. Hoûi: Neáu Boà-taùt Di-laëc ñaùng xöng laø boå xöù, thì caùc Boà-taùt khaùc sao cuõng noùi laø keá thöøa toân vò? Ñaùp: Caùc Boà-taùt aáy ôû coõi Phaät möôøi phöông, ñeàu laø vò Phaät boå xöù. ----------o0o---------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.